

Coöperaties steeds populairder

De belangstelling voor de coöperatie als organisatievorm groeit. Na de land- en tuinbouw en de financiële wereld is er nu ook belangstelling bij partijen rond maatschappelijk vastgoed en voorzieningen.

Veel partijen die belangstelling hebben voor de coöperatie als organisatievorm zijn nog in een verkennende fase. Zij zoeken samen met belanghouders naar de meest geschikte organisatievorm of steken hun licht op bij reeds bestaande coöperaties zoals de zorgcoöperatie in Hoogeloon, de Coöperatie

onderwijshuisvesting Breda, de Coöperatie parkeerservice in Amersfoort of de vele energiecoöperaties die tegenwoordig als paddenstoelen uit de grond schieten.

Aansprekende vorm

De Verenigde Naties hebben het jaar 2012 uitgeroepen tot het internationale jaar van de coöperatie. Het blijkt dat ze geen beter jaar hadden kunnen uitzoeken, want mede onder druk van de economische en vastgoedcrisis blijkt de coöperatie een efficiënte en effectieve organisatievorm te zijn. Een organisatievorm die met name burgers maar ook organisaties in het mid-

denveld aanspreekt. De coöperatieve gedachte gaat uit van het samenbrengen van belangen van gebruikers én aanbieders. Belangen die op de lange termijn gelijk gericht zijn.

In de land- en tuinbouw en de financiële wereld zijn coöperaties een bekend verschijnsel. Denk aan FrieslandCampina en de Rabobank. Nieuwe coöperaties ontstaan vooral op het grensvlak van commercieel – maatschappelijk en dat is precies de combinatie die nodig is om maatschappelijk vastgoed en maatschappelijke voorzieningen beter exploitabel te maken.

Kiezen voor een scholen- of dorps-coöperatie

Optimus heeft naar aanleiding van de doordecentralisatie van het buitenonderhoud de mogelijkheden van een coöperatie verkend. Opties: specialiseren of combineren.

Optimus is een school met ongeveer 30 basisscholen in het Land van Cuijk. Harry van Hal van Optimus: 'Wij zijn op zoek naar de meest efficiënte en doeltreffende wijze van onderhoud van ons scholenbestand. Bovendien speelt krimp een forse rol temeer omdat we veel dorpschooltjes hebben.'

Tijdens een creatieve sessie (zie kader) ontstond een aantal inzichten. Vooral in krimp dorpen is de situatie complex. De school krimpt, schoolgebouwen komen gedeeltelijk leeg te staan. Gelijktijdig voldoet de sportruimte niet meer aan de huidige eisen en moet het dorps huis sluiten omdat de tennisvereniging haar eigen kantine gaat openen om meer inkomsten te genereren. En zo gaat ieder zijn eigen weg en verdwijnt er veel.

Vereniging van belanghouders

Hier dringt de vraag zich op of een dorpscoöperatie met de school als één van de betrokken partijen, niet is te prevaleren boven een scholencoöperatie die zich specialiseert op één taak. Een dergelijke brede dorpscoöperatie is ook opgezet in Wijk bij Duurstede. Daar is een vereniging van belanghouders ontstaan, waarin de belangen van een school, een dorps huis, welzijnsorganisatie en gebruikers als verenigingen, inwoners en ook de lokale supermarkt zijn samengebracht. Wellicht is het zelf mogelijk het beheer van de school in handen van ouders te geven.

Broekzakspel handig bij cocreatie

Tijdens de verkennende bijeenkomsten is gebruik gemaakt van het broekzakspel. De eerste stap om nieuwe organisatievormen te bedenken, los van bestaande instituties, is het oordeel op te schorten en eerst open en opnieuw naar het vraagstuk te kijken. Dat doe je niet alleen. Door samen met anderen te kijken ontstaan nieuwe inzichten. Daarom zijn bij de verkennende bijeenkomsten diverse vakexperts uitgenodigd, zoals het NOC/NSF bij de sportaccommodaties, de PO-raad bij de onderwijshuisvesting en Auke ten Hoeve, krimpdeskundige, bij de sessie rond bewonersbeheer. Ook zijn mensen uitgenodigd met praktijkervaring; 'wat zijn de valkuilen en wat de tips?' Zo kwamen ook de gemeente Bronkhorst, Building Breda en Het Klokhuis uit Amersfoort aan tafel bij de verschillende bijeenkomsten. Het broekzakspel hielp om in belangen te denken; om je de eigenaar van het vraagstuk te voelen. Het is een bijzondere manier van brainstormen, ontleend aan Theory U zoals Otto Scharmer die heeft ontwikkeld en waarbij de inhoud van je broekzak helpt om los te denken en creatief met elkaar aan de slag te gaan.

Partijen verkennen mogelijkheden coöperatie

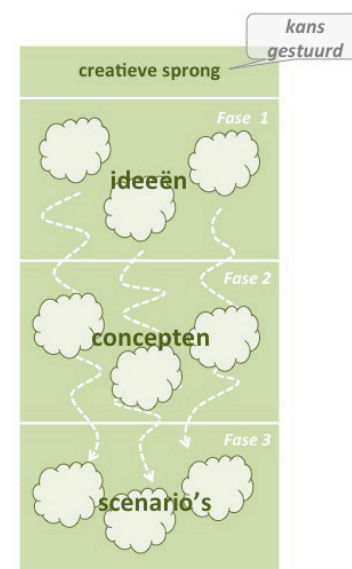
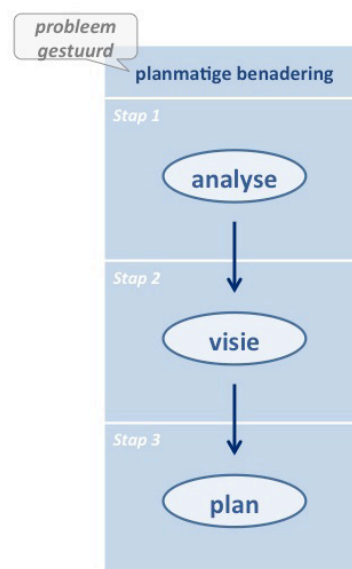
De gemeente Bergen op Zoom is enthousiast geworden over het idee van een sportcoöperatie. Er meldde zich tijdens de verkennende bijeenkomst meteen een directeur.

De verkennende bijeenkomst was georganiseerd door Atrivé die samen met partijen in het veld, via een creatieve sprong, nieuwe organisatievormen wilde verkennen. Hoofdvraag was om los van instituties te kijken hoe partijen die er belang bij hebben, gezamenlijk de verantwoordelijkheid kunnen pakken voor een gezonde exploitatie van het maatschappelijk vastgoed. Daarvoor heeft zij in Bouwstenenverband drie cases opgepakt; een praktijkvraag rond sport, onderwijshuisvesting en bewonerszelfbeheer.

De gemeente Bergen op Zoom was op zoek naar een efficiëntere en effectievere organisatie van het beheer van haar sportaccommodaties, waarin misschien ook de wijkaccommodaties een plek zouden kunnen krijgen. Zij hadden al negen orga-

nisatiemodellen in beeld. Tijdens de bijeenkomst is vooral ingegaan op de lange termijn doelen van de gemeente. Die moeten eerst duidelijk zijn. Ook is gesproken over de ontwikkelingen in de gemeente, zoals de toename van het aantal individuele sporters. Aan de hand van het broekzakspel (zie kader) ontstonden er voor zowel de betrokkenen uit Bergen op Zoom als voor de experts van buiten nieuwe inzichten over de wijze van organiseren.

Opvallend was dat in het begin van de bijeenkomst werd gesproken over de sportvereniging als gebruiker. Op het eind van de bijeenkomst werden ze gezien als aanbieders en waren de inwoners van de gemeente de gebruikers. Opvallend was ook dat de aanwezigen in één bijeenkomst een nieuw organisatie model ontwierpen; de Sport Coöperatie Bergen op Zoom. En deze kwam meteen in de top drie van kansrijke opties. In deze coöperatie kunnen sporters, aanbieders en de gemeente hun belang onderbrengen.

Bouwstenen

www.bouwstenenvoorsociaal.nl
(zie informatie vastgoedorganisatie)
portal@bouwstenenvoorsociaal.nl

Atrivé

www.atrive.nl
m.hanemaaijer@atrive.nl
e.fokkema@atrive.nl
www.EMCEO.nl